

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

О. О. Мусієздов

**МІСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ
У (ПОСТ)СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ:
УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД**

Монографія

Харків – 2016

УДК 316.344.8 : 316.334.56
ББК 60.56
М 91

Рецензенти:

Л. В. Малес – доктор соціологічних наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
О. К. Міхеєва – доктор історичних наук, професор, Український католицький університет;
О. Я. Даниленко – доктор соціологічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

Автор висловлює подяку за підтримку та допомогу у здійсненні публікації КІУС Альберського університету (дотація з Вічного фонду ім. родини Стасюків)

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 25.05.2016 р.)*

Мусієздов О. О.
М 91 Миська ідентичність у (пост)сучасному суспільстві: український досвід : монографія / О. О. Мусієздов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 348 с.

ISBN 978-966-285-426-8

Зміни традиційних форм солідарності та пошук окремими людьми та групами власної визначеності актуалізують суспільний інтерес до миської ідентичності, яка стає усе більш помітною темою наукових студій. Це зумовлює необхідність побудови концептуального апарату досліджень миської ідентичності, яка має відбуватися з урахуванням нових рис, яких набуває суспільство. Що таке «миська ідентичність»? Як вона формується та відтворюється? Чи сприяє вона подоланню роз'єднаності миських груп та спільнот? Яких особливостей вона набуває у (пост)сучасному суспільстві? Як усе це проявляється у випадку українських міст? Пошуку відповідей на ці та інші запитання присвячено цю роботу.

Монографія розрахована на спеціалістів у галузі соціальних та гуманітарних наук та усіх, хто цікавиться соціологією та урбаністичною теорією.

**УДК 316.344.8 : 316.334.56
ББК 60.56**

ISBN 978-966-285-426-8

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016
© Мусієздов О. О., 2016
© Рижова Ю. М., макет обкладинки, 2016

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ВСТУП	7
Розділ 1. ІДЕНТИЧНІСТЬ І ТЕРИТОРІЯ: ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	10
1.1. Інтерпретації ідентичності у соціогуманітарному знанні	10
1.2. Територіальність (пост)сучасного суспільства	26
Розділ 2. МІСТО ТА МІСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ	34
2.1. Постановка проблеми міської ідентичності у соціологічній класиці: М. Вебер vs Г. Зіммель	34
2.2. Місто та міський спосіб життя: радянська соціологія як втілення веберівського підходу до аналізу міської ідентичності	42
2.3. Міська ідентичність та міська спільнота: західна соціологія як реалізація зіммелівського підходу до аналізу міської ідентичності	48
2.4. Місто та міська ідентичність у посткласичних урбаністичних концепціях	64
2.5. Місто реальне і уявне: концепції міської повсякденності	99
2.6. Переосмислення ідеї міської ідентичності	114
Розділ 3. МІСТО ЯК УЯВЛЕНА СПІЛЬНОТА	120
3.1. «Уява» як категорія соціогуманітарного знання	120
3.2. Уявлення про місто як основа міської ідентичності	127

3.3. Місто як культурна форма	138
3.4. Особливості конструювання уявлень про місто	146
3.4.1 «День міста» як засіб конструювання міської ідентичності	157
3.4.2 Досвід створення бренду міста	160
3.4.3 Конструювання «столичності» нестоличних міст ..	164
3.5. Пам'ять та міська ідентичність	173
3.5.1. Концепції «пам'яті» та уявлення про міську ідентичність	174
3.5.2. Функціонування історичних образів міста (приклад Харкова)	191

Розділ 4. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ МІСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	211
4.1. Феноменологія місця: досвід гуманістичної географії	212
4.2. Класика емпіричних досліджень сприйняття міста	219
4.3. Психологія середовища про зв'язок індивіда з місцем та містом	227
4.4. Міська ідентичність у психологічних дослідженнях	247
4.5. Соціологічна концепція міської ідентичності	249

Розділ 5. ЕМПІРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	262
5.1. Міська ідентичність у просторі соціально-територіальних ідентичностей	262
5.2. Уявлення про «культурно-географічну» специфіку міста	274
5.3. Міська ідентичність у (пост)сучасному місті (приклад Харкова та Львова)	283

ПІСЛЯМОВА	297
------------------------	------------

ЛІТЕРАТУРА	299
-------------------------	------------